

Wijzigingswet beperking toegang UBO-registers

Wijziging van de Handelsregisterwet 2007 en de Implementatiewet registratie uiteindelijk belanghebbenden van trusts en soortgelijke juridische constructies ter beperking van de toegang tot informatie over uiteindelijk belanghebbenden van vennootschappen en andere juridische entiteiten alsmede van de toegang tot informatie over uiteindelijk belanghebbenden van trusts en soortgelijke juridische constructies (Wijzigingswet beperking toegang UBO-registers)

Beantwoording IAK-vragen

1. Wat is de aanleiding?

Op 22 november 2022 heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ EU) uitspraak gedaan in een prejudiciële zaak over het Luxemburgse UBO-register.¹ In deze uitspraak wordt een specifiek onderdeel van de Europese anti-witwasrichtlijn² over de openbare toegankelijkheid van het UBO-register ongeldig verklaard. Omdat dit onderdeel van deze richtlijn reeds is geïmplementeerd in Nederlandse regelgeving, heeft de ongeldigverklaring gevolgen voor de Nederlandse UBO-registers en is spoedige aanpassing van de regelgeving nodig.

2. Wie zijn er betrokken?

Het concept wetsvoorstel is in overleg met het Ministerie van Justitie en Veiligheid, het Ministerie van Economische Zaken, de Kamer van Koophandel en het Bureau Economische Handhaving van de Belastingdienst tot stand gekomen.

3. Wat is het probleem?

Het HvJ EU oordeelde op 22 november 2022 dat de publieke toegang tot de informatie over uiteindelijk belanghebbenden een ernstige inbreuk maakt op het grondrecht op eerbiediging van het privéleven en het familie- en gezinsleven en het grondrecht op bescherming van persoonsgegevens. Hierom verklaart het HvJ EU dit onderdeel van de Europese anti-witwasrichtlijn ongeldig. Met deze ongeldigverklaring wordt een streep getrokken door de publieke toegang tot informatie over uiteindelijk belanghebbenden. Dit heeft tot gevolg dat de huidige Nederlandse wetgeving op dit terrein niet langer conform de Europese anti-witwasregelgeving is.

4. Wat is het doel?

Het doel is om de toegang tot de UBO-registers te beperken. Deze beperking houdt in dat de UBO-registers niet langer voor een ieder raadpleegbaar zijn. Conform de Europese anti-witwasrichtlijn behouden toegang tot de UBO-registers:

- bevoegde autoriteiten en FIUs;
- meldingsplichtige entiteiten in het kader van het cliëntenonderzoek dat zij op grond van de anti-witwasrichtlijn moeten verrichten;
- natuurlijke personen of rechtspersonen die een legitiem belang kunnen aantonen; en
- natuurlijke personen of rechtspersonen voor zover het juridische constructies betreft met een meerderheidsbelang in een buiten de EU opgerichte juridische entiteit.³

Daarnaast wordt geëxpliciteerd dat toegang tot de UBO-registers hebben:

- partijen in het kader van het belang van de naleving van sancties en het toezicht en de handhaving daarop;
- bestuursorganen waarvoor het in verband met een wettelijke of Europeesrechtelijke verplichting noodzakelijk is om UBOs te achterhalen; en

¹ HvJ EU 22 november 2022, ECLI:EU:C:2022:912.

² Richtlijn (EU) 2018/843 van het Europees parlement en de Raad van 30 mei 2018 tot wijziging van Richtlijn (EU) 2015/849 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, en tot wijziging van de Richtlijnen 2009/138/EG en 2013/36/EU (*PbEU* 2018, L 156/43).

³ Deze laatste grond ziet enkel op het UBO-register voor trusts en soortgelijke juridische constructies.

- partijen die staan ingeschreven in de UBO-registers, voor zover het hun eigen gegevens betreft.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Op basis van de Europese anti-witwasrichtlijn is het een verplichting voor lidstaten om te zorgen dat binnen hun grondgebied opgerichte vennootschappen en andere juridische entiteiten en trusts en soortgelijke juridische constructies toereikende, accurate en actuele informatie inwinnen en bijhouden over wie hun UBOs zijn. Ook dient deze informatie voor specifieke partijen toegankelijk te zijn. Daarnaast is het voor een aantal aanvullende partijen wenselijk dat zij toegang krijgen tot de informatie uit de UBO-registers.

6. Wat is het beste instrument?

De artikelen uit de anti-witwasrichtlijn inzake de toegankelijkheid van de UBO-registers (de artikelen 30 en 31) zijn geïmplementeerd in de *Handelsregisterwet 2007* en de *Implementatiewet registratie uiteindelijk belanghebbenden van trusts en soortgelijke constructies*. Nu onderdelen van deze artikelen die reeds in wetgeving zijn geïmplementeerd ongeldig zijn verklaard, is aanpassing van de wetgeving nodig. Het concept wetsvoorstel strekt daarom tot aanpassing van de *Handelsregisterwet 2007* en de *Implementatiewet registratie uiteindelijk belanghebbenden van trusts en soortgelijke constructies*.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Dit concept wetsvoorstel wijzigt niets ten aanzien van de verplichtingen voor partijen om informatie over UBOs te registreren of aan verplichtingen voor partijen om het UBO-register te raadplegen. Toch kan dit wetsvoorstel gevolgen hebben voor deze partijen, omdat strengere eisen gaan gelden voor toegang tot informatie uit het register. Nu informatie uit het UBO-register niet meer openbaar is, zal ten aanzien van de toegang tot deze informatie strenger moeten worden toegezien in het kader van identificatie en autorisatie van de raadpleger. Dit kan bijvoorbeeld betekenen dat inloggen op het register tijdrovender wordt. Ook is het zo dat sommige autorisatiemiddelen, zoals Digid en e-Herkenning, geld kosten. Deze kosten komen voor rekening van de raadpleger. Het zal hierbij in de meeste gevallen gaan om een bedrag tussen de € 50 en € 100 per jaar.